

Denk aan het milieu. Denk na voor je print!

The nays have it, maar de strijd gaat door

Lieven Buysse

19/09/14 - 11u08

Lieven Buysse doceert Britse cultuur aan de Letterenfaculteit van de KU Leuven in Brussel.

De uitslag van het referendum voor een onafhankelijk Schotland is minder nipt dan veel peilingen aangaven, maar toch ziet het ernaar uit dat de Schotse minister-president zal krijgen wat hij van bij het begin eigenlijk wou: devolution max, meer bevoegdheden voor Schotland dus. In de laatste campagnedagen hebben de drie grote partijen, de Conservatieven, Labour en de Liberaal Democraten, beloofd dat die er zouden komen.

Maar blijft dat zo, ook nadat de lont uit het kruitvat is gehaald? Alle partijen lijken het erover eens dat Schotland meer armslag moet krijgen om een eigen (sociaal) beleid te voeren, wat betekent dat het meer zeggenschap moet krijgen over zijn inkomsten. Hoe dat waargemaakt moet worden, is nog geen uitgemaakte zaak. De voorstellen gaan van een beperkte invloed op de inkomensbelasting (Labour), over een bijna volledige overdracht ervan naar Schotland (Tories) tot een bijkomende overdracht van de bevoegdheden voor vermogenswinstbelastingen, successierechten en nog een hele reeks andere belastingen (LibDem).

Extra inkomsten genereren, is één zaak, maar krijgt Schotland ook voldoende speelruimte om bijvoorbeeld een impact te hebben op de sociale zekerheid van de modale Schot?

© KULeuven.

Wil hij ook een deel van de overwinning in het Schotse referendum kunnen opeisen, moet Cameron dan ook snel handelen, en zich profileren als een staatsman die luistert naar de stem van het volk en over de partijgrenzen heen beslissingen kan forceren

Die kans is klein. Het ongenoegen bij de achterban van enkele leiders in Westminster, en niet in het minst bij die van premier Cameron, zwelt aan. Nu al is Schotland de best bedeelde regio van het Verenigd Koninkrijk. Het Schotse parlement heeft meer bevoegdheden dan de assemblees van Wales en Noord-Ierland, kan een eigen onderwijsbeleid voeren, vertrouwt op een eigen rechtssysteem, en vooral: Schotland haalt per inwoner het grootste voordeel uit de verdeelsleutel voor de geldstromen naar de regio's. De Schotten nog meer geld toestoppen dat het hen vervolgens mogelijk maakt om zich nog verder van de andere Britten te verwijderen, valt moeilijk te verkopen in het zuiden van het land.

Tenzij ook andere regio's meer autonomie krijgen. Hoewel het onafhankelijkheidsstreven er absoluut minder uitgesproken is, zouden Wales en Noord-Ierland nieuwe bevoegdheden in dank aanvaarden. Maar wat met Engeland? Het institutionele probleem is bekend: alle regio's hebben een eigen assemblee behalve de grootste regio. Die wordt vanop het nationale niveau

bestuurd, en daar hebben ook Schotse, Welshe en Noord-Ierse parlementsleden hun zeg over. Weinig Engelsen maakten zich daar tot nu toe echt druk om; tenslotte lag het politieke zwaartepunt toch in Westminster. Bij hen dus. Als daaraan gemorreld wordt, kan het regionalistische sentiment ook in Engeland sterk aangewakkerd worden.

En dan zijn verschillende scenario's denkbaar. De eerder minimalistische optie is een beperkte hervorming van de werking van het nationale parlement, waarbij enkel Engelse parlementsleden stemrecht hebben voor zuiver Engelse aangelegenheden. Al iets verregaander zou de oprichting van een Engelse assemblee naar Schots model zijn, maar er wordt even goed gedacht aan besluitvorming op een meer lokale schaal, die de klassieke discrepantie tussen het noorden en het zuiden van Engeland reflecteert. Als dit debat effectief losbarst, zal dat elk plan voor een sterker Schotland op de lange baan schuiven.

Hoe kunnen Cameron, Milliband en Clegg hun beloftes alsnog waarmaken? Timing is everything. Voormalig premier Gordon Brown werkte een tijdpad uit dat culmineert in een uitgewerkt wetsvoorstel als nieuwjaarscadeau voor de parlementsleden in Westminster. Er is ook geen andere keuze. Als er langer getalmd wordt, verliezen de Schotten niet alleen het momentum maar strandt het voorstel bovendien in de campagne voor de nationale parlementsverkiezingen van mei volgend jaar.

Parlementsverkiezingen zorgen altijd voor profileringsdrang, zeker bij backbenchers, die alles uit de kast moeten halen om herkozen te geraken. En dat is wat nu gebeurt. Op Labour na, dat de hete adem van de Scottish National Party in zijn nek voelt in de strijd om de Schotse parlementszitjes, heeft geen enkele traditionele partij er voordeel bij om hier een campagnethema van te maken. David Cameron heeft zich lang op de achtergrond gehouden in de referendumcampagne, omdat hij wist dat zijn gebrekkige populariteit de Schotten naar het Ja-kamp kon doen opschuiven. Dat betekent echter dat de voorstellen voor meer Schotse autonomie binnen het Verenigd Koninkrijk vooral uit Labour-hoek kwamen, waarin met name Gordon Brown bijzonder actief was. De principiële steun die Cameron in de aanloop naar het referendum uitsprak voor ideeën gelanceerd door dat in Tory-kringen verafschuwd boegbeeld Labour, is al voldoende reden om de premier terug te fluiten.

Wil hij ook een deel van de overwinning in het Schotse referendum kunnen opeisen, moet Cameron dan ook snel handelen, en zich profileren als een staatsman die luistert naar de stem van het volk en over de partijgrenzen heen beslissingen kan forceren. Maar Schotland wint, hoe dan ook. Extra bevoegdheden komen er, welke vorm ze ook aannemen en wanneer de beslissing ook genomen wordt. Bovendien zullen de Schotten boven hun gewicht blijven boksen. Veel thema's die in dit debat prominent naar voren werden geschoven, en die dus belangrijk zijn voor Schotland, zullen doorwerken in de verkiezingscampagne. En dat is geen geringe verdienste.

De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden.